

ADR IN DE BOUW

VERSLAG WEBINAR 24 NOVEMBER 2020

Op 24 november 2020 vond het online panelgesprek 'Positieve en negatieve aspecten van Alternatieve Disput Resolutie (ADR) in de bouw' plaats. Het webinar was een gezamenlijke organisatie van de Belgische Vereniging voor Bouwrecht (BVBR), de Vriendenkring van de Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (NORB) en ie-net.

**AUTEURS: LUC IMBRECHTS
EN DIDIER DE BUYST**

Meer dan 50 personen namen deel. De deelnemers konden vooraf reeds de vragenlijst consulteren die aan bod zou komen tijdens het panelgesprek (zie www.ie-net.be/adrbouw). Als deelnemers aan het panelgesprek mochten we ir. Bruno Geltmeyer (CEO Denys NV, België), ir. Joris Thys (Directeur Général Port Autonome de Cotonou, Bénin) en lic. Dave Vander Heyde (voormalig CEO Koninklijke IHC BV, Nederland) verwelkomen. Moderators waren prof.dr.ir. Didier De Buyst en lic. Luc Imbrechts.

De sprekers waren het eens: Alternatieve Disput Resolutie (ADR) is veel korter dan de klassieke gerechtelijke procedure in België. Reken wél op een voorbereidingstijd van 3 à 6 maanden alvorens de procedure effectief van start gaat. Partijen moeten een akkoord vinden over de adjudicator of arbiter. Meestal gebruikt men een sneuvelijst of het systeem "twee plus één". Daarbij stelt elke partij een arbiter aan. Samen duiden ze de "umpire" aan. Daarna verloopt de procedure vlot. Bij alle ADR's wordt de kalender goed nageleefd.

Bemiddeling gaat zeer dynamisch van start en gaat meestal tot de finish op onderhouden tempo door. Maar af en toe is een tussenpauze nodig - zeker wanneer een tijdelijke maatschap (voorheen: tijdelijke handelsvennootschap) of onderaannemers betrokken zijn en de neuzen in dezelfde richting moeten worden gestoken.

De toegevoegde waarde van een instituut bij bemiddeling is eerder relatief. De ervaring en de mensenkennis van de bemiddelaar hebben dan meer belang. Bij arbitrage is een kader aan te bevelen om o.m. de procedurele kalender te bewaken. Het panel had geen negatieve ervaring met partijen die ADR-procedures blokkeerden, bv. door niet-betaling van de voorschotten. Er werd opgemerkt dat in het Engelse recht advocaten mee aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de betaling van het ereloon.

Twee panelleden werden reeds over "Third Party Funding" aangesproken. Ze zijn daarop niet ingegaan omwille van de onredelijke financiële eisen.

Kan een bemiddelaar nadien in dezelfde procedure aangesteld worden als derde beslisser? De algemene teneur bij panel en publiek - via de chatfunctie - was dat dit niet aangewezen is om redenen van vertrouwelijkheid en deontologie.

Dispute Adjudication (& Avoidance) Board (afgekort DAB of DAAB) heeft enkel een meerwaarde tijdens de uitvoering wanneer partijen daardoor beter naar elkaar luisteren. Dat vereist dat de DA(A)B zich meer als bemiddelaar gedraagt. Ervaring en inzicht in de voorliggende materie zijn dan zeker een plus. Op het einde van het project is het eerder aangewezen direct over te gaan tot arbitrage.

Een DA(A)B bemand door één persoon volstaat. Maar die moet dan wel het juiste profiel hebben: een jurist gespecialiseerd in bouwzaken of een *quantity surveyor*. De meerwaarde van een panel met drie lijkt eerder beperkt.

Een "standing board", i.e. een orgaan geëngageerd op "retainer/stand-by"-basis, heeft het voordeel dat het project met al zijn moeilijkheden op de voet wordt gevolgd. De DAB is mee met het verhaal. Desvereist kunnen ze een beroep doen op deskundigen. Bij Publiek-Private Samenwerking (PPS) projecten is een "standing board" standaard.

Het verschil tussen DAB en DAAB? De A méér staat voor Avoidance. De panelleden waren het erover eens dat ADR preventief kan zijn tot op zekere hoogte. Belangrijk is de ruime ervaring van de adjudicator met claims in meer- en minwerken, de verschillende contracttypes in de bouwwereld, enz. Voor wat betreft professionaliteit bleken de panelleden steeds in aanraking te zijn gekomen met beslagen individuen - wat ze trouwens wijten aan de aanstelling in gezamenlijk overleg. De niche van adjudicatoren, arbiters e.d. is een vrij professionele markt. Dat komt de kwaliteit van de beslissingen ten goede. Een minpunt is dat DAB af en toe onttaardt in bemiddeling. Bij arbitrage is dat vrijwel uitgesloten. Alleszins houdt bemiddeling meer in dan "de peer in twee delen". Men komt tot rijkere oplossingen.

Gerechtsprocedures vinden via een keurslijf plaats en geven aanleiding tot ware procedureslagen. Bij bemiddeling daarentegen geldt een hogere vrijheidsgraad waarvan gretig gebruik wordt gemaakt. Men zuivert ook de emotie uit het geschil.

Op de vraag of adjudicatie en arbitrage duur zijn, was het eensluidende antwoord dat de hoogte van het ereloon in wezen ondergeschikt is aan het goed functioneren van zulke procedure - wat op zich een meerwaarde geeft. Gespecialiseerde bouwkamers zouden meer ingang moeten vinden bij de gewone rechtbanken.

Vervolgens werd de bewijsvoering onder de loep genomen. Gemene deler was dat de ervaring daarin goed was omdat de partijen tot een oplossing wilden komen. Er werd op gewezen dat het Engelse recht zeer dwingend van aard is en dit de bewijsvoering ten goede komt. De "expert-witness" is courrant in arbitrage, maar komt niet voor in bemiddeling. De panelleden wezen daarbij op de systemische zwakte van het gerechtelijk deskundigenonderzoek in het Belgische rechtssysteem. Maar ook in DA(A)B-procedures hadden ze daarmee geen goede ervaring.

De termijn om tot de beslechting van het geschil te komen ligt centraal in de discussie. In België duren gerechtelijke procedures zeer lang omdat er vaak beroep wordt aangetekend. In algemene termen was het panel akkoord dat ADR-procedures, in het bijzonder arbitrage, veel minder lang duren. ADR wordt minder formalistisch ervaren, met als voordeel dat de waarheid meer centraal staat. Bij gerechtsprocedures heerst de indruk dat het eerder de dikte van het dossier was die doorwoog. Ook de flexibiliteit van ADR-procedures werd als voordeel beschouwd. Bijkomend werd gewezen op het vertrouwelijke karakter dat niet geldt in de rechtszaal. Er werd wel de kleine kanttekening gemaakt dat er uiteindelijk wel altijd iets uitlekt - niet door de bemiddelaar, arbiter of adjudicator maar door de partijen zelf. Dat blijkt "deel van het spel" te zijn. Hoe dan ook was

er overeenstemming dat in dergelijke procedures de partijen de lead moeten behouden en niet de advocaten.

Een van de panelleden stelde dat Brexit geen grote impact zou hebben op ADR-procedures omdat in zeer vele internationale contracten het Engelse recht van toepassing is en men het voordeel heeft van de leidende handelstaal. Die taalbarrière beperkt de mogelijkheden van België om als ADR-draaischijf te fungeren.

JURIDISCH GESCHIL IN EEN BOUWPROJECT N.A.V. DE GEVOLGEN VAN COVID-19?

Vermijd oeverloze twisten en doe een beroep op een expert in alternatieve procedures.

De deeltgroep ie-net ingenieur-deskundigen heeft een lijst samengesteld met potentiële bemiddelaars en arbiters. Zij bekijken het dossier op korte termijn en pogen te bemiddelen of een bindende uitspraak te doen.

Meer informatie over het opzet op www.ie-net.be/nieuws/adpo

Kies een (potentiële) bemiddelaar en/of arbiter op

www.ie-net.be/bemiddelaar-arbiter

DEELGROEP INGENIEUR-DESKUNDIGEN

De Deeltgroep ie-net Ingenieur-Deskundigen wil hét centrale aanspreekpunt zijn voor alles wat betrekking heeft op deskundigenonderzoeken door ingenieurs in de breedste betekenis van het woord, en dit zowel vanuit het perspectief van het rechtcollege, de rechtszoekende als de deskundige.

De Deeltgroep wil zich actief inzetten voor de afbouw van de gerechtelijke achterstand en het efficiënt(er) maken van de rechtsgang en in het bijzonder de geschillenbeslechting door:

1. de verdere professionalisering van de uitvoering van gerechtelijke en buitengerechtelijke deskundigenopdrachten na te streven
2. een belangrijke rol te spelen in arbitrage en bindende derden beslissingen ("umpire", Dispute Avoidance, Adjudication & Resolution Boards)
3. in te zetten op bemiddeling.

Interesse in de nieuwsbrief? Surf naar je profiel op www.ie-net.be en vink bij interessegebied 'Gerechtsdeskundigen' aan.